

SCENKONST VANDRING

KONSTEPIDEMIN 18 MAJ 2014

Fia Adler Sandblad & Jonas Franke-Blom

Camilla Engman & Per Agelii

Cecilia Lagerström & Helena Kågemark

Sören Larsson & Roy Persson

Elisabeth Åström, Lars Åsling &

Caisa Stina Forssberg

Anna Svensdotter

Bronja Novak

Linda Wallgren

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	sid 2
INLEDNING / Intro.....	sid 3
ROBERT LYONS / Föreläsning.....	sid 4-6
FIKA & START.....	sid 7
CAMILLA ENGMAN & PER AGELII	sid 8
VANDRING	sid 9
SÖREN LARSSON & ROY PERSSON.....	sid 10
BRONJA NOVAK.....	sid 11
ELISABETH ÅSTRÖM, LARS ÅSLING & CAISA STINA FORSSBERG	sid 12
LUNCH & SAMTAL.....	sid 13
CECILIA LAGERSTRÖM & HELENA KÅGEMARK.....	sid 14-15
ANNA SVENSDOTTER.....	sid 16
FIA ADLER SANDBLAD & JONAS FRANKE-BLOM.....	sid 17-18
DET MÄRKVÄRDIGA FINNS DÄR.....	sid 19

- Scenkonstvandring genomförs med stöd av Göteborg Kommun Kultur, go:teborg & co och SENSUS studieförbund.
- Text, foto & formgivning: Anna Berglund, anna.berglund@glappet.se

INTRO FIA ADLER SANDBLAD / KONSTNÄRLIG LEDARE

Här på Konstepidemin görs scenkonst som sprids ut över staden, ut över landet, ja, över hela världen. Våra iscensättningar och föreställningar äger för det mesta rum i lokaler där åskådarnas plats är given och där aktörernas scen utgör en slags främmande värld med andra regler och tecken än de som gäller på åskådarsidan. Scenkonstnärerna har övat sig på att ingå i ett sammanhang där de vid mötet med åskådarna vet exakt vad de levererar, hur och varför. Det är så vi oftast ses.

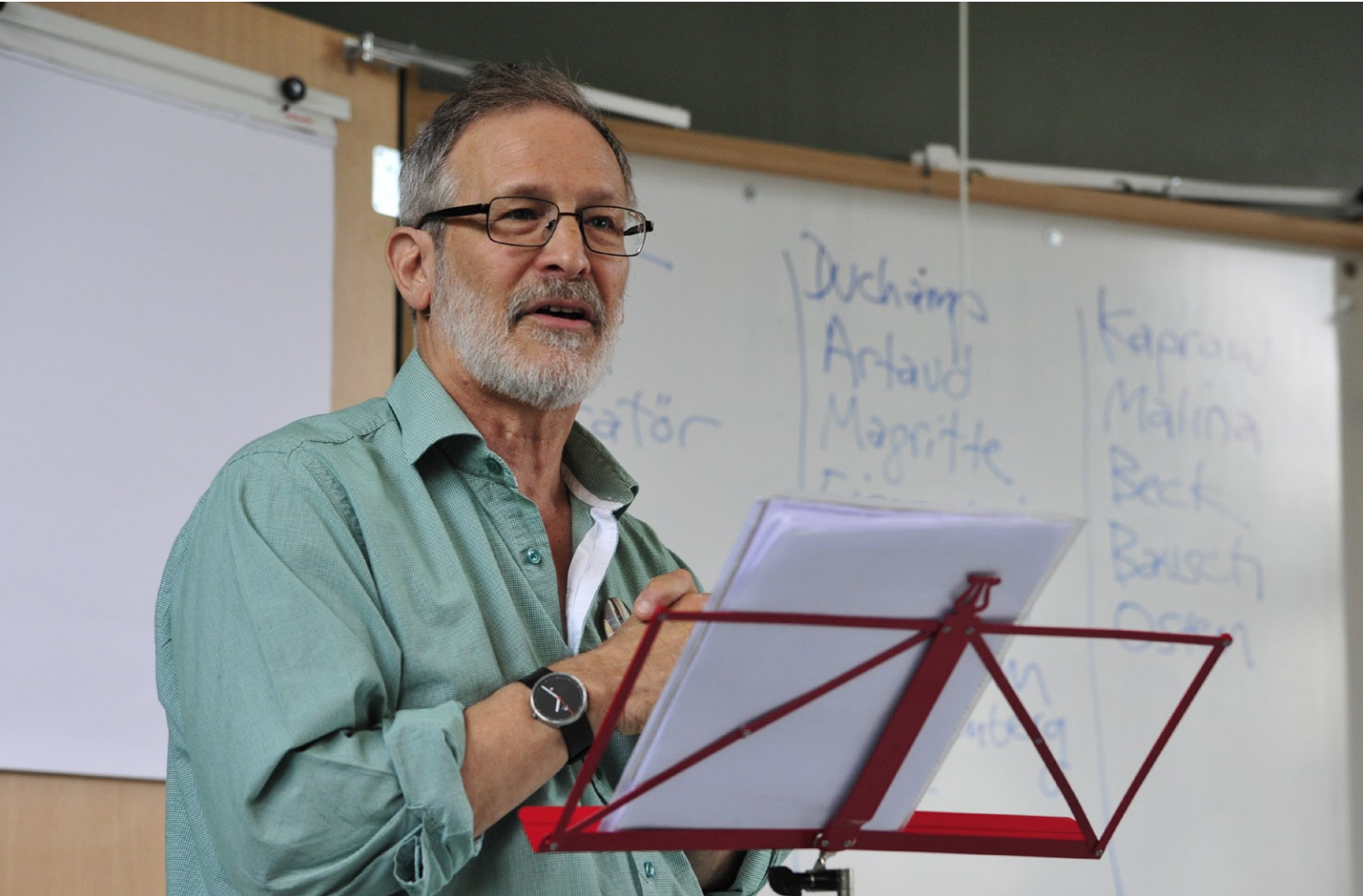
Scenkonstvandringen på Konstepidemin vill luckra upp mellanrummet mellan åskådare och aktör och flytta fokus från produktion till konstnärliga processer och strategier. Vi vill lyfta fram den kunskap vi scenkonstnärer här har och som vi använder i vårt skapande: brottningen med material, människor och utsagor för att utvinna andra perspektiv på världen. I Konstepidemins scenkonstateljéer pågår ett långsiktigt, ofta med det egna livet förbundet undersökande och utforskande med yrkespraktiken som medel.

Ofta håller en på med samma sak, samma frågor, samma material. En prövar att gå vidare i arbetet genom att söka de där punkterna i det välkända där en fortfarande blir förvånad och nyfiken, som fortfarande känns märkvärdiga, och där går en vidare. Vi har våra frågor, vår nyfikenhet, vår lust och passion. Vi har alla vårt eget konstnärsskap. Vi ingår inte enbart som medarbetare eller yrkesmänniskor i andras sammanhang. Vi skapar våra egna.

Välkomna att delta i vår vandring. Vi lyfter fram sju konstnärers sätt att hantera ett material, en frågeställning och en fascination. Vid vår sida har vi fil dr Robert Lyons som talar om "Det märkvärdiga i det vardagliga inom och utanför konsten"

Konstnären vandrar. Vi går tillsammans bredvid varandra i tystnad, i små grupper in i och ut ur konstnärstateljéerna på Konstepidemin. Vi stannar upp, lyssnar in och känner efter. Kanske kan själva vandringen ge insikt i något av de vi försöker åstadkomma i våra ateljéer?

Välkommen till en dag då vi vandrar bredvid varandra för att – förhoppningsvis – återupptäcka något av världen genom sju scenkonstnärers temperament. ●

ROBERT LYONS / FILOSOFIE DOKTOR & TEATERLÄRARE

Robert Lyons talade om hur det märkvärdiga ständigt existerar i det vardagliga, antingen vi märker det eller ej. Det där som plötsligt blir till något främmande mitt i det invanda. Med hjälp av konsthistorien, dramatiker, indianer, tänkare och fenomen ger han exempel på hur människor alltid funnit och skildrat samma sak. Att det märkvärdiga finns överallt, redo att upplevas eller lyftas upp till konst.

– Som Bertolt Brecht. Han ville skapa en modern samhällsengagerad teater vars främsta uppgift var att finna metoder för att lyfta fram det märkvärdiga i vardagen, säger Robert och tillägger att Brecht ville förmå människor att få upp ögonen för det som sker, runt omkring dem.

– Han följde nazismen, skildrade hur människor behandlade varandra i en tid av fattigdom och arbetslöshet, där det märkvärdiga agerade jämte det vardagliga. När Brecht upplevde det blev scenkonstens uppgift uppenbar.

Robert menar att man i vardagen har olika

mått av märkvärdigheter. När allt rullar på i rutiner blir det märkvärdiga svårare att upptäcka.

– Men alla invandrare och flyktingar vet att man varje dag måste handskas med det märkvärdiga, de tvingas på något vis förhålla sig till en verklighet bortom det hemvana och förutsägbara.

Roberts poäng är vridandet av perspektiv, bara då kan vi se det märkvärdiga i det vardagliga. När vi lyfter blicken, kliver utanför våra mönster och utanför oss själva för en sekund. Då det som sker blir nytt och man själv en annan än sekunden tidigare. På så vis blir vi alltid föränderliga, med nya blickar på vår omvärld och öppna för olikheter, omvärdering och inkännande.

Sartre menade också att alla människor är främlingar och Simone de Beauvoir hävdade bestämt att vi ständigt påverkar varandra genom vår blotta existens. "Vi måste vara våra val för att bekräfta vår existens, men

ROBERT LYONS

våra val begränsar samtidigt andras valmöjligheter och vice versa. Jag begränsar dem och de begränsar mig." (1949)

Samtidigt som vi kanske ytterst är främlingar, samexisterar vi hela tiden, poängterar Robert.

– Vi har våra val, vi är främlingar för oss själva och för varandra, MEN det finns insidor och utsidor. Där de på insidan har behov av dem på utsidan för att få perspektiv.

Hopiindianerna ser det rentav som nödvändigt att alltid ha en utifrån blick för att se sig själva.

– De menar att kollektivet behöver en outsider som kan se in i gruppen med andra ögon. För att se vad som sker, vad vi gör och hur vi betar oss. Ta oss genom våra olika berättelser och världar sett utifrån. Detta är nödvändigt för att hitta en balans och föra tillbaka individerna till kollektivet och vice versa.

Marcel Duchamp placerade vardagliga ting och föremål på en konstsalong och frågade

sig vem som bestämmer vad som är konst, när blir det tillräckligt märkvärdigt? Blir ett vardagligt ordinärt objekt som en flaskhållare något annat när de sätts på fel ställe, som på en konsthall till exempel?

Det kan vara ett sätt att upptäcka något vardagligt, att upphöja och utnämna till konst.

Hur mycket gör inramningen, det omkringliggande och förväntade, de nödvändiga sammanhangen för att göra saker hemvana? När det ruckas och blir oväntat, ovant och annorlunda, blir det märkvärdigt.

– För vad är konst och vad är verkligheten, inramningen är avgörande för konstverket och för livet. Vi har alltid våra förväntningar på hur det är, ler Robert.

Andra utvecklade metoder och happenings där konstarter mötte varandra på nya oväntade sätt. Då började konstarter krocka med varandra, vilket i sin tur skapade nya konstarter och möten. Performance-konsten som startade på 1960-talet utmärktes av att de

“Jag söker det främmande och märkvärdiga i det vardagliga”

Robert Lyons

ROBERT LYONS

hade tydliga startpunkter med otydliga slut.

– En skapare av en happenings vet inte var den slutar, släpper kontrollen och lämnar över till andra och sej själv och låter tid och rum inverka och bestämma riktning.

Eller Malina och Beck som startade rörelsen “The living theater” på 50-talet.

– De tog upp publiken på scen och tog med sig dem ut på satan för att protestera mot Vietnamkriget. Gränsen mellan föreställning och det verkliga livet suddades ut.

Hur lyfts då det märkvärdiga i vardagen upp genom scenkonsten? Troligen i skärningsspunkten mellan konsten och förväntningarna. Där något sker mellan konsten och andra företeelser som vi inte ser som konst.

– Det sker också i tidshacken, mellan nu, då och sen, mellan livstid och dötid, funderar Robert vidare.

– Det tar inte mycket tid att skapa en yta för nya spännande skeenden.

Där det handlar om att sammanföra olika rytmer, att bryta konventioner, där vi kan se något annat än det förväntade, där det oväntade kan betonas.

– Där förväntningar kan brytas och vi på så vis bjuds på överraskningar. ●

FIKA & START

Scenkonstvandringen som årligen äger rum på Konstpidemin startade med kaffe och kaka under lövverken.

Fia Adler Sandblad, konstnärlig ledare och som själv medverkar med verket "Söt, tyst och duktig", inleder vandringen.

– Vi har tankar och idéer och vi vill se vad som finns i våra frågeställningar och material. Med samma material, samma frågor, återgår vi ständigt till de där punkterna där något är märkvärdigt, någonting som fångar ens intresse och gör att man vill gå vidare.

Med Robert Lyons ord i färskt minne, om att finna det märkvärdiga i det vardagliga, startade vandringen mellan ateljéerna på Konstpidemin. En vandring mellan sju olika rum med korta sekvenser, scener som leder vidare, skapar funderingar, känslor och frågor.

Där konstnärerna funnit en spänning som lockar till vidare arbete, där man tror sig upptäckt något alldeles nytt, anmärkningsvärt och osett.

Där det sker något i skärningspunkterna, mellan de vardagliga och märkvärdiga, såväl i betraktaren som konstnären. ●

*“Vi vandrar i tystnad
för att känna dofterna,
den friska luften och
koncentrationen”*

CAMILLA ENGMAN & PER AGELII / THE SECRETARY INSTALLATION

Scenen av mörka siluetter växer som skuggor mot väggen. Där perspektiven skiftar och blir hotfulla i de sneda ljuset. Krymper ihop, gömmer sig, växer och växlar roller.

Tillsammans har målaren och illustratören Camilla Engman och skulptören och scenografen Per Agelii, skapat en stillbildsscen som formar berättelser. Figurerna som kan vara både människor, foster, djur eller fantasier. Utsatta, insatta, ditsatta eller undsatta. Ingen vet. Och den inramande miljön, hot eller omfamnande?

En installation eller föreställning där scenerna växer fram på golvet i rummet, genom en serie tablåer som placeras på golvet och allt tar sin form utan givna ramar.

I samarbetet rör de sig i landet mellan de två konstarnas världar, Camillas 2D-värld och Pers 3D-dito.

Ingången i arbetet har varit modellteatern. Modellteatern som ett forum för oss att mötas, ett forum där vi kan samarbeta med och i gemensamma bilder, tvådimensionella bilder i det tredimensionella rummet. Lyckan att skapa tillsammans är speciell och att hitta den rätta plattformen säkert inte alla förunnat. 2D3D som vi kallat det vi gör, visade sig ha oanad kapacitet för oss, som visserligen är konstnärer båda två, men av ganska olika fason. 2D3D är en metod och en plats, lite vid sidan om vårt övriga arbete som konstnärer, en plats där vi båda kunnat tillåta oss att sänka garden och släppa taget. Här kan vi liksom kliva rakt in i processen, i flödet, och väl där häpet se på hur berättelser vaknar till liv och börjar växa.

"The Secretary Installation" har en smula film noir över sig, men utan början eller slut, eller för den delen film...bara noir.●

SÖREN LARSSON & ROY PERSSON / KLARA GUBBARNNA

*Människan minns bild på bild bakom ögats lins
och ibland har hon svårt att hålla isär vad som är vad.
Tankar på rätten att få vara otydlig, tydlig i sin otydlighet
Jag sparar ord, det bara går på och går på
jag har en ryggrad
man kan välja
man är fullständigt fri
det är en förbannelse
det går inte att leva så.
Det går inte att planera
man kommer alltid försent ändå*

Så inleder Sören Larsson sin koncentrerade föreställning Klara Gubbarna tillsammans med Roy Persson, ett projekt med el-gitarr och grytor. Sören Larsson som arbetar i gränslandet mellan teater, rörelse och dans, kallar sitt arbete för Kroppens Poesi (som fick ett eget kapitel i den nyutkomna teaterhistorien) och är i sin undervisning inriktad på skådespelarens kropp som en källa till kunskap och erfarenhet. Startade larssons teater i Göteborg på 90-talet och driver sedan 2005 larssons & ADAS teater tillsammans med Fia Adler Sandblad. 2013 startade han det nya projektet Ateljé Bakfickan på Konstepidemin. Roy Persson (född 1962) är musiker, smyckedesigner och ädelstensslipare. ●

BRONJA NOVAK / MADAME BUXBOM

I en alldeles för stor terrakottakruka dyker hon upp och rör sig bortom buxbomens natur. Ärtgrön och böjlig som mjukaste pilkivist. En buske som skulpteras. En kropp som modelleras.

Bronja Novak Lindblad är utbildad dansare och koreograf. Hon har arbetat som detta sedan tjugo år. Nu befinner hon sig i den åldern då tidigare dansare pensionerade sig. I nuläget gör dansare inte det längre. Tekniken har ändrats, kropparna håller längre, tidigare pension betalas över huvud taget inte ut till dansare längre. En ny generation dansare (med fokus dans som konst) fortsätter inta scenen som sin arbetsplats utan planer på att avsluta sin danskarriär vid någon ålder alls. Inställningen idag är att vi skapar dansen så att våra kroppar kan fortsätta dansa och att vi skapar olika konstnärliga material i olika åldrar. Detta är inte något som någon bestämmer utan är något som pågår just nu.

I sin föreställning *Blommornas vals* hittade Bronja karaktären Madame Buxbom. I denna karaktär leker Bronja med den bitterhet som uppstår om man som äldre jämför sig med de yngres fysik. Madame Buxbom blir språkröret för de känslor som svallar när man inte längre blir sedd för det man är, utan jämförd med andra. Bronja arbetar med att omvandla sina egna rädslor som åldrande in i ett arbete som mynnar ut i ett tillfredställande, utmanande och (för Bronja) roligt arbete. Att betrakta sig själv och sedan klä om, transformera detta till ett nytt material som kanske inte alls har med åldrande att göra. Målet är inte att visa på vad åldrande är utan att använda det för att skapa nytt. Madame Buxbom är en vidare studie för Bronja där hon lekfullt arbetar med sin egen kropp som skulptur, en rörlig skulptur. ●

ELISABETH ÅSTRÖM, LARS ÅSLING & CAISA STINA FORSSBERG / VELIGA OFELIA LOBELIA

Stämningen i ateljé 606 är otäck, intim och skrämmande. När Ofelia för tredje gången sänker ner sig i vattnet i försök att ta sitt liv, liksom håller man andan. Det lilla rummet, rösten nära, vattnets plaskande och det vita kaklet ramar in en historia, ett öde man bara kan ana och fasa för utgången av.

Där, i det lilla badrummet med högt till tak och kylig ensamhet, utforskar Elisabeth Åström, Lars Åsling och Caisa-Stina Forssberg Ofelias sista ord i livet och döden.

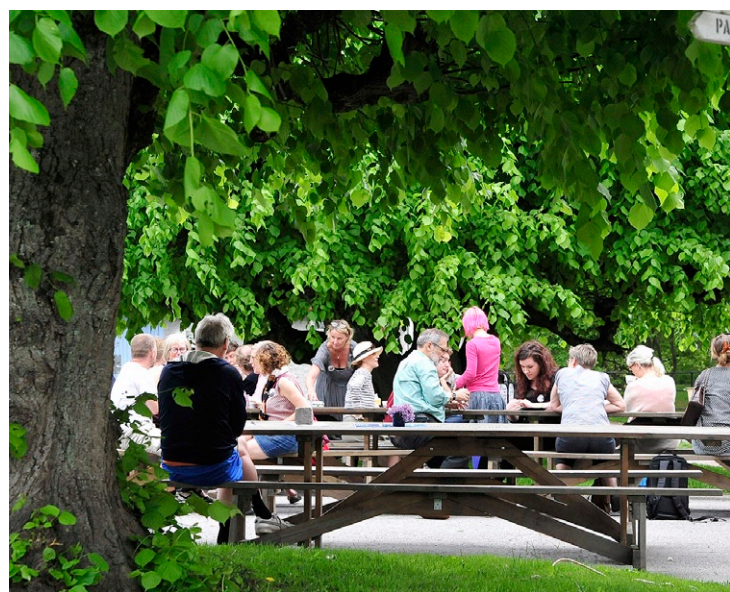
*Jag är en trind blivande nunna
Därför ligger jag nu här.
I blygsam dy, i det som vi vid välvilja kan kalla en insjö.
Tjärn, barkar, eller varför inte pöl?
Kärr kanske, en djupare myrmark.
Mitt mörker var tydligen tecknat med en gratispenna
från konkursmässigt byggnadsföretag emedan du,
min dyre prins, hade blyertsens alla nyanser i ditt
lidande.
Jag läste & läste & läste igen, detta manuskript som
du och din mor ständigt tryckte upp under näsan på mig
och tänkte "Hur fan ska jag kunna förenas med detta
enahanda sorti?"
Jag kan inte älska dig som en mor,
du kan inte tåla mig som din egen.*

*Vi befinner ju oss inte ens i detta land, utskitet av vatten
& kalk, där en kreativ engelsman behagade att förlägga
vårat öde. Så i framstupa sidoläge ligger jag nu, min
ack så dyre borgarbracka, och nynnär på något som han
Springsteen skrev om en flod...●*

LUNCH & SAMTAL

Mitt i programmet var det dags för lunch under de vårgröna lövsalarna. En paus från intryck och upplevelser, och en stund för samtal och reflektioner kring scenerna.

CECILIA LAGERSTRÖM & HELENA KÅGEMARK/ ATT SKRIVA FRÅN SCENGOLVET I STUNDEN

Ljudet av pennan mot pappret. Som snabbt formulerar det som sker, det bestämda skrivandet jämte rösten som upprepar vad som sker i rummet. Skådespelarens ord, kroppens rörelser, skeenden och stämningar blir nedtecknade i samma stund som det sker. Likt tolken som översätter främmande språk lika fort som de sägs.

Cecilia Lagerström och Helena Kågemark, även kallade Alkemisterna, utforskar och undersöker i ett försök att fånga stundens intensitet, verklighet och närvaro.

Hur kan man skriva fram en föreställningstext utifrån fysisk skådespelarimprovisation?

Vi experimenterar med att överföra vårt teaterarbete med grunden i improvisation till en skrivprocess, där ord, kropp och handling samverkar.

Syftet med projektet är att arbeta fram ett manus och skapa en föreställning utifrån fysisk skådespelarimprovisation, där förbindelsen mellan det kroppsliga och det språkliga utforskas. Orden föds ur rörelsen, ibland är det kanske tvärtom. Kopplingen mellan kropp och språk, struktur och improvisation, undersöks. I vår teaterpraktik bygger vi upp föreställningar utifrån fysiska improvisationer och komponerar innehåll och form, utifrån vad som växer fram under processens gång. Den här gången vill vi arbeta fram en associativ metodik för skrivande som liknar – och står i direkt dialog med – vårt teaterarbete.

Cecilia Lagerström är regissör och konstnärlig forskare och Helena Kågemark är lindansare och skådespelare. Tillsammans har de skapat föreställningar, performance-akter och forskningsprojekt. ●

*Hur kan man skriva
fram en föreställningstext
utifrån fysisk
skådespelarimprovisation?*

Cecilia Lagerström & Helena Kågemark
som sedan 2011 driver sin verksamhet under
namnet Alkemisterna på Konstpidemin

ANNA SVENSDOTTER / LACONISME DE L'AILE

Fjäderströdda trappsteg leder upp till fönster-nischen där Anna Svensdotter väntar med sin glimrande flöjt. Utanför håller den nyvakna våren hov, och lövverken dansar alldeles utanför till tonerna.

Och ibland vet man inte vad som är Annas flöjt och vad som är fåglarnas vårsång utanför. Skickligt och förtrollande återger och förnyar hon ljuden som vi är vana att höra på ett visst vis.

*Omedvetna om sin egen skugga
och utan att känna till något
annat om döden
än de stora vattnens avlägsna sorl
far de förbi,
lämnar oss,
och vi är inte längre desamma.*

Anna Svensdotter, flöjt
Musik: Kaija Saariaho
Text: Saint-Jean Perse

Anna Svensdotter är något så exklusivt som en svensk flöjtist som specialiserat sig på nyskriven musik.

Ständigt nyfiken på ny musik, nya ljud, samarbeten med tonsättare och med andra musiker, och på hur flöjten och elektroniken kan ge och ta av varandra i ett musikaliskt samspel, intar hon en särställning inom den nya flöjtrepertoarens utövare.

Sedan 90-talet har hon, med sin starka musikalitet och personlighet, funnits på den svenska scenen för samtida musik och improvisation, både som solist och i olika ensemblekonstellationer. ●

FIA ADLER SANDBLAD & JONAS FRANKE-BLOM SÖT, TYST & DUKTIG

Som skådespelare och dramatiker har jag lånat mig själva till främmande texter och människor. Genom en tränad sinnlig emotionell förmåga och en reflekterande praktik gör jag dem till mina, till en del av mig själv. För drygt tre år sedan beslöt jag mig för att använda mina yrkeskunskaper för att få tag i och artikulera min egen berättelse som trots att den var min också var främmande för mig. Den fanns bara i fragment; osammanhängande bilder och starka kroppsliga förnimmelser.

Min historia är en tyst historia. Mitt arbete har varit att samla ihop alla spillror för att lägga pusslet och få delarna att tala. I detta arbete är min erfarna kropp en viktig del, likaså min skrivande praktik. Hur kan jag lyssna in de impulser och tankar som uppstår i mötet mellan de olika delarna och fånga dem i en rörelse framåt, utåt, för att dela dem med åskådarna och världen?

Projektet heter "Barnhemsbarn" och påbörjades i en masterutbildning på konstnärliga fakulteten vid Göteborgs Universitet. Där gjordes en första skiss 2012, *Bouffon – de övergivna*. Våren 2014 gjordes *Söt, tyst och duktig* tillsammans med Göteborgs Symfoniker som skolföreställning på Konserthuset i regi av Gunilla Johansson.

Fia Adler Sandblad, skådespelare, dramatiker och konstnärlig ledare, driver en teater sedan 22 år. Framför verket tillsammans med Jonas Franke-Blom, musiker, kompositör och artist och skriver musik. Spelar och medverkar sceniskt i flera av teaterns produktioner sedan 2006.

forts...

– Jag ska artikulera en privat och sann historia, inleder Fia Adler Sandblad på den sparsamt upplysta scenen. Högst upp på väggen, alldeles invid taket, sitter ett svart-vitt fotografi av en nyfödd bebis och en mor. Det föreställer Fia och hennes mamma.

“Det är hennes historia, det är min, det hände henne, det har påverkat mitt liv, det fanns inga ord, det fanns bara tystnad. Alla berättade olika versioner av min historia, denna historia är min.

Min första mamma hette Marianne och hon lämnade bort mig när jag var en vecka gammal. Jag låg i en stor sal med sextio andra övergivna barn. Vi bara låg där i många, många dagar. Efter månader kom Anne Marie och hämtade mej. Hon skulle bli min nya mamma.

Jag lärde mig att om hon skulle tycka om mig, skulle jag inte släppa ut något ur mig själva, utan vara söt, tyst och duktig. Det blev jag rätt bra på.” ●

DET MÄRKVÄRDIGA FINNS DÄR

När så vi tagit del av sju scener, sju vitt skilda berättelser förmedlade på lika många vis har vi bevittnat, känt och hört märkvärdigheter. För de finns där, tätt intill, där du minst anar det, där du kan skönja något annorlunda, där du hajar till eller bara längtar efter att få veta mer.

Där det kan bli till konst, en tanke eller en upplevelse som präglar och följer med på livsvandringen vidare. ●

KOMMENTARER VID SLUTAPPLÅDERNA:

“Fantastiskt format, det blir aldrig svackor, och man tappar aldrig taget.”

“Tänk att man kan göra så mycket ljud med en flöjt. Det var ett parti där det lät som det kommer uifrån, bakåt i tid eller nån annanstans ifrån.”

“Jag är alldeles uppfylld, vilken magisk dag. Att få uppleva så många olika saker, att få vara tysta tillsammans. Att se nya saker runt omkring. Och samtidigt få vara i sin egen bubbla.”

“Det är svårt att prata om en sån djup personlig upplevelse, men mina förvandlingar går igång.”